

פסח

בניסן נגאלו בניסן עתידין להגאל

אחד הנסים שאירעו לעמנו בחג הפסח, הוא נס הכאת קציני הצבא האשורי, בראשות סנחריב שצר על ירושלים בימי חזקיהו. המאורע שהתרחש לפני כאלפיים ושבע מאות שנים מתואר בכתוב כך:

"וַיֵּצֵא מֶלֶךְ יִקְוֹק וַיָּבֵה בְּמַחֲבֵה אֲשׁוּר מֵאֵה וּשְׂמֹנִים וְחֲמִשָּׁה אֶלֶף וַיִּשְׁפְּימוּ בְּבִקְרָה וְהִנֵּה כָּל־סַפְּרֵי מֵתִים" (ישעיהו ל"ז לו).

ננסה להבין מאורע זה במבט כולל.

המאבק בין עם ישראל והאימפריה האשורית ומלכה, התחיל עוד בימי אבי האומה אברהם.

מי שייסד את האימפריה הראשונה בעולם, שבירתה הייתה נינוה - העיר הגדולה - היה נמרוד. כך מתארת התורה את ההליך:

"וּבְנֵי חָם כּוֹשׁ וּמִצְרַיִם וּפּוּט וַיִּכְנַעַן: ... וְכוֹשׁ יָלַד אֶת נִמְרֹד הוּא הֵחַל לְהַיּוֹת גִּבּוֹר בְּאֶרֶץ: הוּא הָיָה גִבּוֹר צֵיד לְפָנָי יִקְוֹק עַל כֵּן יֵאָמֵר כְּנִמְרֹד גִּבּוֹר צֵיד לְפָנָי יִקְוֹק: " (בראשית י' ו-ט).

לפי רש"י, נמרוד, שהיה נכדו של חם, נולד בנראה במצרים העליונה.

הביטוי הַחֵל מוּפִיעַ פַּעֲמִיִּים נוֹסֵפּוֹת בַּתְּחִילַת סֵפֶר בְּרֵאשִׁית וְלִשְׁלִילָהּ.

בפעם הראשונה:

"אֲזַ הוֹחֵל לְקַרְא בְּשֵׁם יִקְוֹק" (שם ד' כו)

ומסביר רש"י: "לשון חולין, לקרא את שמות האדם ואת שמות העצבים בשמו של הקדוש ברוך הוא לעשותן עבודה זרה ולקרותן אלהות".

בפעם השניה:

"וַיְהִי כִּי הֵחַל הָאָדָם לָרֵב עַל פְּנֵי הָאֲדָמָה ... וַיִּרְאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶת בְּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הָיָה וַיִּקְחוּ לָהֶם בָּנָיִם מִכָּל אֲשֶׁר בָּחָרוּ" (שם ו' א-ב)

אין צורך להסביר את השחתת המידות המתוארת כאן. לכן, גם בפרשה בה אנו עוסקים מסביר רש"י: "הוא החל - להמריד כל העולם על הקדוש ברוך הוא בעצת דור הפלגה", "גבור ציד - צד דעתן של בריות בפיו ומטען למרוד במקום: לפני ה' - מתכוין להקניטו על פניו".

התורה ממשיכה ומבארת:

"וַתְּהִי רֵאשִׁית מִמְּלַכְתּוֹ בְּבַל וְאַרְרַךְ וְאַכַּד וְכַלְנֵה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר".

כלומר, נמרוד יצא ממצרים למסע כיבושים בארצותיהם של בני שם, כבש את כל האזור שבין החידקל והפרת, המכונה בכלליות 'בבל' והקים שם את מגדל בבל, כסמל למרדו בקב"ה.

השלב הבא היה:

פסח

"מן הארץ שהוא יצא אֲשׁוּר וַיָּבֵן אֶת בֵּינוֹה ... הוּא קַעִיר הַגְּדֹלָה".

לשיטת הרמב"ן, נמרוד המשיך להרחיב את גבולות האימפריה שלו וכבש גם את האזור המכונה אשור והקים בה את בירתו-בירת העולם-העיר הגדולה = נינוה.

נמרוד הוא כנראה סרגון הראשון, שאירגן את העולם העתיק למרד כנגד הקב"ה.

מול נמרוד התייצב אברהם העברי, צאצאו של שם, שלחם כנגד כל הסיכויים את המלחמה על אמונת הייחוד.

נמרוד בניסיונו לחסל את מי שלא היה מוכן ללכת בדרכו, היה זה שהשליך את אברהם לכבשן האש. לאחר הצלתו שולח הקב"ה את אברהם לארץ כנען, ארצם של בני חם ודווקא ממקום זה יפוצו אברהם וצאצאיו את אמונת הייחוד.

למעלה מאלף שנים מאוחר יותר, יגיעו האשורים לארץ כנען שהפכה לארץ ישראל. סרגון השני הוא נמרוד השני, יכבוש את שומרון ויגלה את רוב בניו של אברהם מארצם. בנו שנחריב ינסה לכבוש את ירושלים ולהשלים ח"ו את המלאכה.

בחג הפסח, חג היציאה ממצרים יכה מלאך ד' בצבאו של שנחריב ויתברר כי ידה של אמונת הייחוד היא זו שתגבר.

מקור: הרב יוסף כרמל